

حکمت

امام زین العابدین (ع)

صحیفه سجادیه / دعای ۴۵

تویی که دری برای بندگان به سوی بخشش گشودی و آن را توبه نامیدی و بر آن در گشوده دلیلی از وحی ات قرار دادی تا آن را گم نکنند؛ - ای که نامت والا و مبارک است! - فرمودی: «به سوی خدا بازگردید؛ بازگشتی خالص، باشد که پروردگار گناهانتان را محو کند و شما را وارد بهشت هایی کند که از زیر آن ها، نهرها روان است.»

بررسی قوانین ایران و جهان در رابطه با مزاحمت های اینترنتی

پشتم گرمه!

زندگی در جوامع انسانی همواره با قوانینی همراه بوده، طی سال ها زیست جمعی این قوانین رشد کرده و بنا به مسائل روز تغییر یافته و به روز شده اند؛ مانند قوانین مربوط به رانندگی، حریم هوایی، علوم پزشکی و هزاران قانون دیگری که با رشد علم و نیاز بشر تغییر کرده یا حتی ایجاد شده اند. قوانین مربوط به فضای مجازی و اینترنت نیز با هر پیشرفتی به روز می شود. به میزان رشد و پیشرفت فضای مجازی و دسترسی و میزان استفاده افراد از ابزار هوشمند و اینترنت، نیاز به قوانینی برای مدیریت و حمایت از کاربران بیشتر حس می شود. لزوم وجود این قوانین با درک آسیب های نبود آن بیشتر قابل اثبات است، همان طور که هر شهروندی باید از حقوق شهروندی و قوانین مرتبط با زندگی شهری آگاه باشد، هر کاربر نیز باید از حقوق و قوانین این دنیای جدید برای حفاظت از خود و سپس رعایت حقوق دیگران آگاهی داشته باشد.

زهرا صالحی نیا

کارشناس سواد رسانه

موارد نقض قانون

در قوانین فدرال آمریکا آزار و اذیت اینترنتی می تواند بر اساس شرایط موجود در قانون مدنی یا قانون کیفری رسیدگی شود. قانون مدنی در این کشور شاخه ای از قانون است که به آسیب های وارد شده به حقوق مربوط به مالکیت، عزت شخصی و آزادی می پردازد. در قانون مدنی، آزار و اذیت اینترنتی شامل این سه دسته می شود:

cyberbully یا مزاحمت اینترنتی ممکن است به صورت افترا به شخص اتفاق بیفتد، به این صورت که زورگو با انتشار اطلاعات نادرست درباره شخصی، به اعتبار او آسیب برساند. به طور کلی، زمانی که مطلبی به طور موقت پخش می شود (به عنوان سخنرانی ثبت نشده یا در یک پخش زنده) در دسته تهمت قرار گرفته و مطلبی که به طور دائمی ثبت می شود (در کتاب یا وب سایت) افترا نامیده می شود. در صورتی افترا ثابت می شود که به شهرت شخص آسیب برساند، هدف مشخص و واضحی داشته باشد و توسط افراد دیگر تایید شود. در موارد افترا، شخص هدف می تواند علیه شخصی که اظهارات خود را مطرح کرده شکایت کند. اگر شکایت به سرانجام برسد، مزاحم باید خسارتی (پول) به شخص آسیب دیده پرداخت کند. همچنین متهم به افترا می تواند از خود دفاع کند و بگوید مساله ای که عنوان شده حقیقت دارد و یک اظهار نظر منصفانه است. (انتقاد و نه یک حمله شخصی) یا بدون دانستن

چپستی محتوای مطلب، آن را باز نشر کرده است.

شخص زورگو ممکن است برای شخص هدف ایجاد ناامنی کند. این ناامنی باعث می شود از حضور در اجتماع، مانند مدرسه یا محیط کار، نگران و مضطرب باشد. برای مقابله با این مساله مسؤولان مدارس و همچنین شرکت ها و محیط های کاری ملزم به فراهم آوردن محیطی امن برای دانش آموزان یا کارمندان خود هستند و برای این کار باید اقدامات مقتضی را انجام دهند. به طور مثال مسؤولان مدرسه ممکن است برای دانش آموزی که با رفتار خود در محیط آنلاین شرایط حضور یا یادگیری بقیه دانش آموزان را در محیط حقیقی ناامن و نامساعد کرده، مجازات تعلیق یا اخراج از مدرسه را در نظر بگیرند، حتی اگر این اتفاق در خارج از مدرسه رخ داده باشد. همچنین قربانی می تواند از مدرسه یا محل کاری که برای تأمین محیطی امن برای دانش آموزان و کارمندان خود تلاش نکرده، شکایت کند.

هر فرد، مسؤول عواقب تصمیمات و کارهایی است که انجام می دهد. مثلا شخصی که به یک دانش آموز افسرده پیشنهاد خودکشی می دهد، در صورتی که دانش آموز واقعا خودکشی کند، مسؤول خواهد بود و نمی تواند تنها با اتکا به این که عملی از او سر نزده بار مسؤولیت این ماجرا را از روی دوش خود بردارد.

در قوانین جرایم رایانه ای جمهوری اسلامی در ماده ۷۴۶ آمده است

«هر کس به قصد اضرار به غیر یا تشویش اذهان عمومی یا مقامات رسمی به وسیله سامانه رایانه ای یا مخابراتی اکاذیبی را منتشر کند یا در دسترس دیگران قرار دهد یا به همان مقاصد اعمالی را برخلاف حقیقت، رأسا یا به عنوان نقل قول، به شخص حقیقی یا حقوقی به طور صریح یا تلویحی نسبت دهد، اعم از این که از طریق یاد شده به نحوی از انحاء ضرر مادی یا معنوی به دیگری وارد شود یا نشود، افزون بر اعاده حیثیت (در صورت امکان)، به حبس از ۹۱ روز تا دو سال یا جزای نقدی از پنج میلیون ریال تا ۴۰ میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.»

حقوق جزا چه می گوید؟

در قوانین آمریکا این شاخه از قانون تعیین می کند کدام اعمال جرم علیه دولت است. در حقوق کیفری سه راهکار برای آزار و اذیت اینترنتی وجود دارد:

آزار و اذیت طبق قانون کیفری یک جرم است. آزار و اذیت هنگامی است که شخصی حرفی بزند یا عملی انجام دهد که امنیت دیگری به خطر بیفتد یا نسبت به امنیت خود نگران شود. حتی اگر مجرم قصد ترساندن کسی را نداشته باشد، اگر هدف احساس خطر کند، می توان او را به آزار و اذیت متهم کرد. مجازات آزار و اذیت جنایی تا ۱۰ سال زندان است. افترا بر اساس قانون کیفری جرم است. در مواردی که مطلبی توهین آمیز علیه شخص مطرح شود و به اعتبار وی لطمه جدی وارد آید، غالبا به عنوان جرم تلقی شده و تا پنج سال زندان دارد.

سال ۲۰۱۵ انتشار تصاویر خصوصی بدون رضایت فرد به عنوان جرم به این قوانین اضافه شده است.

به این موارد در قوانین جرایم رایانه ای جمهوری اسلامی در ماده ۷۴۵ این طور پرداخته شده است: «هر کس به وسیله سامانه های رایانه ای یا مخابراتی صوت یا تصویر یا فیلم خصوصی یا خانوادگی یا اسرار دیگری را بدون رضایت او جز در موارد قانونی منتشر کند یا در دسترس دیگران قرار دهد، به نحوی که منجر به ضرر یا عرفا موجب هتک حیثیت او شود، به حبس از ۹۱ روز تا دو سال یا جزای نقدی از پنج میلیون ریال تا ۴۰ میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.»

همچنین در فصل چهارم جرایم علیه عفت و اخلاق عمومی به قوانینی مربوط به انتشار تصاویر مبتذل و محتوای مستهجن پرداخته است. اگر از شخصی در فضای مجازی اخاذی شود یا تهدید شود، می تواند به پلیس مراجعه کرده و با ارائه مدرک شکایتی تنظیم کند اما بسیاری از مسائل مربوط به قلدری مجازی مربوط به شرایط روحی و ایجاد ناامنی است، در واقع گاهی هیچ درخواستی از سمت شخص قلدر مطرح نمی شود، تنها نوعی از تخریب شخصیت یا سلب آزادی اتفاق می افتد و هدف از حضور در محیط مجازی و واقعی و در جمع افراد بیمناک می شود. مانند زمانی که برای فرد مشهور یا غیر مشهوری شایعه ای برسر زبان ها می افتد یا صفحات مجازی او مورد حمله افرادی ناشناس قرار می گیرد. در این شرایط تشخیص جرم به چه صورت است؟ آیا در اینجا قانون برای حمایت از روح و روان افراد چاره ای اندیشیده است؟

هر کدام از این هدف ها در گام نخست دچار یکی از بزرگ ترین بحران های انسانی می شوند، عدم امنیت، ناامنی فضا، مساله ای که روح و روان شخص را درگیر می کند و در صورت ادامه دار بودن این آزارها و ناامنی محیط ممکن است فرد را تا فروپاشی روحی پیش برد. خودکشی سلبریتی های دنیای مجازی در سراسر دنیا در سال های اخیر گواه این مساله است. قطعا قوانین نیازمند به روز رسانی و اضافه کردن بخش های تازه ای دارند، قوانینی که حامی جان و مال مردم هستند باید در شرایط کنونی و پیشرفت فناوری و ایجاد روابط جدید، حافظ روح و روان انسان ها نیز باشند.